

Prva ili a – deklinacija imenica i pridjeva

Prvu deklinaciju imenica možemo povezati sa prvim slovom abecede – a.

A - deklinaciju čine većinom imenice ženskog roda (femininum), no uvijek postoje i iznimke ☺, tako je i iznimka imenica poeta, -ae, m. (pjesnik), agricola, -ae, m. (ratar) i imena rijeka, npr. Arsia, -ae, m. (Raša), stoga nikada ne bismo trebali uzimati prvu deklinaciju imenica isključivo kao deklinaciju koja deklinira (sklanja) imenice ženskog roda, ali slobodno možemo reći da je većina imenica prve deklinacije ženskog roda.

Kada spominjemo pridjeve prve deklinacije onda možemo sa sigurnošću ustvrditi da su pridjevi a – deklinacije isključivo ženskog roda, npr. bona (dobra), sana (zdrava), pulchra (lijepa), itd.

Nastavci koji se koriste za prvu ili a – deklinaciju za imenice i pridjeve su:

N – a; G – ae; D – ae; A – am; V = N; Ab – a za jedninu, a za množinu:
n – ae; g – arum; d – is; a – as; v = n; ab – is.

Gore navedene nastavke potrebno je naučiti napamet, a uočimo li da su neki od nastavaka potpuno jednaki, to i nije tako teško. ☺

Da bismo znali ispravno primijeniti nastavke na imenice i pridjeve i naučiti sklanjati iste, potrebno je ispravno odbaciti nastavke za padež i ubaciti nastavke za traženi padež, npr. kada u rječniku neku riječ prve deklinacije pronađemo, a pronaći ćemo je tako da tražimo imenicu koja završava nastavcima u N – a i G – ae, tada sve što trebamo učiniti je odbaciti naučene nastavke za padež i dodati neki drugi nastavak, ovisno koji padežu trebamo primijeniti.

Npr. imenica terra = zemlja, kada je potražimo u latinsko – hrvatskom rječniku, se predstavlja u obliku terra, -ae, f. = zemlja. Prvi navedeni oblik (terra) je nominativ jednine, drugi oblik (-ae) je nastavak za genitiv jednine i čitamo terrae (tere po tradicionalnom izgovoru, a po klasičnom teraj), posljednja oznaka je oznaka roda – f. (femininum). Vidljivo je da su nastavci za padeže promijenjivi i da se dodaju osnovi imenice, u našem slučaju terr.

Sada jednostavno odbacujemo nastavke i dodajemo nove, ovisno o potrebi, tako za jedninu imamo

N terr – a
G terr – ae
D terr – ae
A terr – am
V = N
Ab terr – a ,

a za množinu:

n terr –ae
g terr –arum
d terr – is
a terr – as
v = n
ab terr - is

- Zadatak: nakon što ste naučili nastavke i način na koji se dekliniraju imenice prve ili a deklinacije, sami deklinirajte sljedeće imenice: poeta, -ae, m. , stella, -ae, f. , a deklinirajte i pridjev pulchra i jasno odvojite osnovu imenice i pridjeva od padežnih nastavaka!